

Høringsnotat - Forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2011-2012

Første del. Hovedregler for tildeling av utdanningsstøtte

Kapittel 2 Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 2-2 Utenlandsk statsborger

Bestemmelsen ble endret 2. juli 2010 gjennom forskrift om endring av forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2010-2011. Bakgrunnen for endringene var endringer i utlendingsregelverket. Den tidligere formuleringen i § 2-2 bokstav c passet ikke lenger for familiemedlemmer til EØS-borgere, da disse ikke lenger søker oppholdstillatelse ved familiegjenforening med utenlandsk statsborger i Norge, men søker om oppholdsrett som familiemedlem til EØS-borger. Dette ble tatt inn i ny bokstav c i bestemmelsen.

I regelen om familiegjenforening med utenlandsk statsborger som tidligere også gjaldt for familiemedlemmer til EØS-borgere (tidligere bokstav c, nå bokstav d), presiseres det at den utenlandske statsborgeren må ha annet oppholdsgrunnlag i Norge enn studier. Dette for å unngå at familiemedlemmet har støtterett i Lånekassen, men ikke den utenlandske statsborgeren som er grunnlaget for oppholdsretten. Det var ikke hensikten med endringsforskriften å utvide støtteretten til familiemedlemmer til EØS-borgere. Unntaket i bokstav c for utenlandske statsborgere som har oppholdsrett som familiemedlem til EØS-borgere, må derfor begrenses til EØS-borgere som har annet oppholdsgrunnlag enn studier. Ved en feil ble ikke dette presisert i endringsforskriften for 2010-2011.

Begrepene arbeidstillatelse og bosettingstillatelse benyttes ikke lenger i det nye utlendingsregelverket som trådte i kraft 1. januar 2010. Det er likevel behov for å beholde begrepene, siden det trolig finnes en del som har dette som oppholdsgrunnlag etter tidligere utlendingsregelverk.

Gjeldende § 2-2 for 2010-2011:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger, dersom vedkommende

- a) har asyl, beskyttelse eller opphold av humanitære årsaker.
- b) er gift, samboer med felles barn eller partner med norsk statsborger, og begge bor i Norge.
- c) har oppholdsrett som familiemedlem til EØS-borger etter utlendingsloven §§ 113 eller 114, jf. § 110.
- d) har arbeids- eller oppholdstillatelse i familiegjenforening med norsk eller utenlandsk

statsborger som har annet oppholdsgrunnlag i Norge enn studier, eller bosettingstillatelse eller permanent oppholdstillatelse på grunnlag av slik tillatelse.

e) har arbeids-, oppholds- eller bosettingstillatelse fordi vedkommende er barn under 19 år av person som har arbeids-, oppholds- eller bosettingstillatelse i Norge. Det er en forutsetning at søkerens forsørgere bor i og er skattepliktige til Norge.

f) har oppholdstillatelse etter ordningen for nordmenn som har utvandret til Kola, og etterkommerne deres.

g) har vært bosatt i og har hatt sammenhengende fulltidsarbeid i Norge i minst 24 måneder like før oppstart i utdanningen, og har betalt skatt til Norge i denne perioden. Søkeren må ha hatt oppholdstillatelse som arbeidstaker i perioden.

h) har tatt utdanning i Norge i minst tre år like før undervisningsåret og har bestått utdanning som til sammen tilsvarer minst tre års fulltidsutdanning. Det er en forutsetning at vedkommende i denne perioden ikke har mottatt støtte til utdanningen gjennom Lånekassen, Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU) eller tilsvarende ordninger.

Forslag til endring i § 2-2 for 2011-2012:

§ 2-2 Utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har lovlig opphold i Norge og som tar utdanning i Norge, får utdanningsstøtte på samme vilkår som norsk statsborger, dersom vedkommende

a) har asyl, beskyttelse eller opphold av humanitære årsaker.

b) er gift, samboer med felles barn eller partner med norsk statsborger, og begge bor i Norge.

c) har oppholdsrett som familiemedlem til EØS-borger etter utlendingsloven §§ 113 eller 114, jf. § 110. EØS-borgeren må ha annet oppholdsgrunnlag i Norge enn studier, se utlendingsloven § 112 første ledd bokstav d.

d) har arbeids- eller oppholdstillatelse i familiegjengeforening med norsk eller utenlandsk statsborger som har annet oppholdsgrunnlag i Norge enn studier, eller bosettingstillatelse eller permanent oppholdstillatelse på grunnlag av slik tillatelse.

e) har arbeids-, oppholds- eller bosettingstillatelse fordi vedkommende er barn under 19 år av person som har arbeids-, oppholds- eller bosettingstillatelse i Norge. Det er en forutsetning at søkerens forsørgere bor i og er skattepliktige til Norge.

f) har oppholdstillatelse etter ordningen for nordmenn som har utvandret til Kola, og etterkommerne deres.

g) har vært bosatt i og har hatt sammenhengende fulltidsarbeid i Norge i minst 24 måneder like før oppstart i utdanningen, og har betalt skatt til Norge i denne perioden. Søkeren må ha hatt oppholdstillatelse som arbeidstaker i perioden.

h) har tatt utdanning i Norge i minst tre år like før undervisningsåret og har bestått utdanning som til sammen tilsvarer minst tre års fulltidsutdanning. Det er en forutsetning at vedkommende i denne perioden ikke har mottatt støtte til utdanningen

gjennom Lånekassen, Norad, Erasmus Mundus, The Norwegian Program for Development, Research and Education (NUFU) eller tilsvarende ordninger.

Kapittel 3 Generelle krav til søkeren

Nye §§ 3-6 Foreldre og 3-7 Forsørgere

Hvem regnes som "foreldre"

Det foreslås at personer som har overtatt foreldreansvaret etter lov om barn og foreldre 8. april 1981 nr. 7 (barnelova) § 63 likestilles med foreldre.

For at elever i videregående opplæring skal ha rett til bostipend etter § 17-2 er det et grunnvilkår at eleven ikke bor sammen med sine foreldre. Videre skal grunnstipendet behovsprøves mot forsørgernes økonomi, og forsørgere er i § 21-1 nærmere definert til blant annet foreldre. Det har vist seg at det er behov for en nærmere presisering i forskriften av hvem som regnes som foreldre/forsørgere.

Etter dagens praksis omfatter begrepet "foreldre" i §§ 17-2 og 21-1 bare elevens biologiske foreldre/adoptivforeldre. Etter barnelova § 66 har foreldrene forsørgingsplikt for sine barn. Denne forsørgingsplikten gjelder på samme måte for personer som i samsvar med barnelova § 63 har overtatt foreldreansvaret etter at barnets foreldre er døde. Dersom noen har overtatt foreldreansvar for barn etter barnelova § 63, får disse barna bostipend fordi de ikke regnes som å bo sammen med foreldrene. Grunnstipendet behovsprøves heller ikke mot forsørgernes økonomi. Etter departementets vurdering taler både likebehandlingshensyn og rimelighetsbetraktninger for at foreldrebegrepet også skal omfatte personer som har overtatt foreldreansvaret i medhold av barnelova § 63.

For en bedre oversikt foreslås det å samle definisjonene i kapittel 3 Generelle krav til søkeren. Det foreslås å endre kapittelets overskrift, samt å ta inn to nye bestemmelser: ny § 3-6 for å presisere at personer som har overtatt foreldreansvaret etter barnelova § 63 regnes som foreldre, og ny § 3-7 for å presisere hvem som omfattes av forsørgerbegrepet.

Hvem regnes som forsørgere

Som forsørgere regnes både foreldre og steforeldre. Det foreslås, som en følge av ny definisjon i § 3-7, å fjerne parenteser "(foreldre og steforeldre)" fra § 21-1, se egen omtale.

Gjeldende overskrift til kapittel 3 for 2010-2011:

Kapittel 3 Generelle krav til søkeren

Forslag til ny overskrift til kapittel 3 for 2011-2012:

Kapittel 3 Generelle krav til søkeren og definisjoner

Forslag til ny § 3-6 for 2011-2012:

§ 3-6 Foreldre

Personer som har overtatt foreldreansvaret regnes som foreldre, jf. barnelova § 63.

Forslag til ny § 3-7 for 2011-2012:

§ 3-7 Forsørgere

Foreldre og steforeldre regnes som forsørgere.

Kapittel 4 Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 4-1 Utdanninger det gis støtte til

I bestemmelsen er det regnet opp hvilke utdanninger det kan gis støtte til. Det foreslås at det i bokstav o og p tas inn henvisning til de konkrete bestemmelsene som angir vilkårene for at utdanningsstøtte kan innvilges.

Etter bokstav o kan det bli gitt utdanningsstøtte til utdanning i nordiske land etter kapittel 6. Det er § 6-1 som angir vilkårene for at slik støtte kan innvilges.

Etter bokstav p kan det bli gitt utdanningsstøtte til utdanning i land utenfor Norden etter kapittel 5 og fjerde del i forskriften. Kapittel 5 inneholder kun en bestemmelse om delstudier, § 5-1, og i fjerde del er det § 35-1 som gir hovedregelen om hvilke utdanninger det kan bli gitt støtte til i land utenfor Norden. I tillegg gir §§ 35-6 og 35-7 bestemmelser om i hvilke tilfeller det kan bli gitt støtte til utdanning på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Videre gir § 36-1 regler for i hvilke tilfeller det kan gis støtte til språklig tilretteleggingssemester, og §§ 37-1 og 37-2 gir regler for når det kan bli gitt støtte til språkstipend.

Gjeldende § 4-1 bokstav o og p for 2010-2011:

§ 4-1 Utdanninger det gis støtte til

Det gis støtte til:

(...)

o) utdanning i nordiske land etter kapittel 6 og

p) utdanning i land utenfor Norden etter kapittel 5 og fjerde del

(...)

Forslag til endring i § 4-1 bokstav o og p for 2011-12:

§ 4-1 Utdanninger det gis støtte til

Det gis støtte til:

(...)

o) utdanning i nordiske land etter § 6-1 og

p) utdanning i land utenfor Norden etter §§ 5-1, 35-1, 35-6, 35-7, 36-1, 37-1 og 37-2

(...)

Til § 4-2 Støtterett ved manglende godkjenning etter § 4-1

Det foreslås å ta ut § 4-2 av forskriften. Bestemmelsen gir en overgangsordning fra tidligere ordning med godkjenning av utdanninger. For å være omfattet av overgangsordningen, måtte søkeren ha startet i utdanningen innen utgangen av undervisningsåret 2007-2008. Overgangsordningen kan nå fjernes fra regelverket.

Gjeldende § 4-2 for 2010-2011:

§ 4-2 Støtterett ved manglende godkjenning etter § 4-1

Søker som har startet en utdanning ved en utdanningsinstitusjon som var omfattet av overgangsordningen etter forskriftene for 2007-2008, § 4-2, vil ha rett til støtte for å fullføre utdanningsopplegget søkeren har startet, selv om utdanningsinstitusjonen ikke oppnådde godkjenning etter ett av vilkårene i § 4-1. Søker må ha startet i utdanningen innen utgangen av undervisningsåret 2007-2008.

Bestemmelsen foreslås fjernet i sin helhet. Etterfølgende bestemmelser får ny nummerering.

Kapittel 6 Utdanning i et annet nordisk land

Til § 6-5 Utenlandsk statsborger som tar utdanning i annet nordisk land

Bestemmelsen presiserer i hvilke tilfeller det kan bli gitt støtte til utenlandsk statsborger som tar utdanning i et annet nordisk land. Første ledd regulerer adgangen til støtterett for utenlandske statsborgere som har støtterett til utdanning i Norge etter § 2-2. Annet ledd presiserer at EØS-arbeidstakere og deres familiemedlemmer med støtterett etter § 2-3 har rett til støtte til utdanning i annet nordisk land på samme vilkår som norske statsborgere.

Ved endringsforskrift 2. juli 2010 til forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2010-2011 ble det fastsatt en ny bestemmelse i § 2-4 som gir støtterett på lik linje med norske statsborgere til EØS-borgere med varig oppholdsrett i Norge. Siden disse EØS-borgerne skal ha støtterett på samme vilkår som norske statsborgere, vil de også ha rett til støtte til utdanning i annet nordisk land. Det foreslås at dette presiseres ved at det også henvises til § 2-4 i § 6-5 annet ledd.

Gjeldende § 6-5 for 2010-2011:

§ 6-5 Utenlandsk statsborger som tar utdanning i annet nordisk land

Utenlandsk statsborger som kan få støtte etter § 2-2, kan få støtte til utdanning i et annet nordisk land i inntil ett år når utdanningen inngår som en godkjent del av en utdanning som søkeren har begynt på i Norge. Det gis ikke støtte til å ta en hel utdanning i et annet nordisk land.

Utenlandsk statsborger som har rett til støtte etter § 2-3, kan få støtte til utdanning i annet nordisk land på samme vilkår som norsk statsborger.

Forslag til endring i § 6-5 for 2011-2012:

§ 6-5 Utenlandsk statsborger som tar utdanning i annet nordisk land

Utenlandsk statsborger som kan få støtte etter § 2-2, kan få støtte til utdanning i et annet nordisk land i inntil ett år når utdanningen inngår som en godkjent del av en utdanning som søkeren har begynt på i Norge. Det gis ikke støtte til å ta en hel utdanning i et annet nordisk land.

Utenlandsk statsborger som har rett til støtte etter §§ 2-3 eller 2-4, kan få støtte til utdanning i annet nordisk land på samme vilkår som norsk statsborger.

Kapittel 8 Hvor lang tid det gis støtte

Til § 8-5 Undervisningsår

Bestemmelsen regulerer undervisningsårets varighet. Utgangspunktet er at undervisningsåret blir regnet fra den datoen undervisningen starter til den datoen undervisningen (inkludert eksamen) slutter. Til utdanning som tas på fulltid over ett undervisningsår, legges det normalt til grunn at undervisningsåret har en varighet på ti måneder, fra 15. august til 14. juni. Det er universitets- og høyskolelovens utgangspunkt at undervisningsåret varer i ti måneder, se lovens § 3-8. For utdanning som varer lengre enn dette, er det gitt adgang til utvidet støtteperiode i denne forskriftens § 8-6.

For å klargjøre denne praksisen, og for å gjøre sammenhengen med unntaket i § 8-6 tydeligere, foreslås det å presisere i forskriften at utdanningsstøtte normalt tildeles for ti måneder per undervisningsår.

Det foreslås også å skille ut i eget avsnitt regelen om at det blir gitt støtte for opptil ett år om gangen.

Gjeldende § 8-5 for 2010-2011:

8-5 Undervisningsår

Undervisningsåret blir regnet fra den datoen undervisningen starter og til den datoen undervisningen (inkludert eksamen) slutter. Det gis støtte for opptil ett undervisningsår om gangen. Støttebeløpet blir normalt utregnet på månedsbasis.

Forslag til endring i § 8-5 for 2011-2012:

8-5 Undervisningsår

Undervisningsåret blir regnet fra den datoen undervisningen starter og til den datoen undervisningen (inkludert eksamen) slutter. Utdanningsstøtte blir til vanlig gitt for ti måneder per undervisningsår, og støttebeløpet blir normalt utregnet på månedsbasis.

Det gis støtte for opptil ett undervisningsår om gangen.

Til § 8-6 Utvidet undervisningsår

Bestemmelsen regulerer i hvilke tilfeller det kan bli gitt støtte ut over ti måneder som er den normale støtteperioden. Støtte kan gis i mer enn ti måneder når studenten eller eleven har reglementert undervisning i minst to uker ut over den alminnelige støtteperioden på ti måneder. Det foreslås endret overskrift og omformulering slik at sammenhengen med § 8-5 blir tydeligere.

Begrepet ”reglementert” undervisning benyttes ikke lenger. Det foreslås å erstatte dette med formuleringen ”undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet”.

Gjeldende § 8-6 for 2010-2011:

§ 8-6 Utvidet undervisningsår

Etter søknad gis det støtte til utvidet undervisningsår når søkeren har reglementert undervisning, eller når det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. Undervisningsopplegget må vare i minst to uker.

Forslag til endring i § 8-6 for 2011-2012:

§ 8-6 Utvidet støtteperiode

Etter søknad gis det støtte ut over ti måneder når søkeren har undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet, eller når det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. Undervisningsopplegget må vare i minst to uker.

Ny § 8-7 Utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne

Studenter med funksjonsnedsettelse bør gjennom studiefinansieringen gis samme mulighet til å fullføre utdanningen sin som andre studenter. Dagens studiefinansieringsordning er imidlertid ikke tilpasset de særlige behovene denne

gruppen kan ha. Det foreslås å bedre studiefinansieringen for studenter som på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke er i stand til å ta arbeid ved siden av utdanningen eller i sommerferien. Det foreslås å utvide støtteperioden til 12 måneder for denne gruppen.

Det er i dagens regelverk i Lånekassen åpning for å arbeide i et visst omfang ved siden av utdanningen uten at støttebeløpet eller stipendandelen reduseres. Det kan være vanskelig å leve av utdanningsstøtten alene, og de fleste studenter opplever det som nødvendig å ha noe inntekt ved siden av. For studenter som på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke er i stand til å skaffe seg inntekt ved siden av utdanningsstøtten, vil økonomiske forhold kunne føre til at færre blir i stand til å ta høyere utdanning. Støtte i tolv måneder per år vil bidra til å avhjelpe denne situasjonen. Se også forslag om ekstra månedlig stipend i femte del, nytt kapittel 46.

Studentene må dokumentere at de har en funksjonshemming som gjør at de ikke kan ta arbeid i sommerferien. Dokumentasjon kan eksempelvis være fra spesialist eller behandlende lege, og må være basert på en konkret vurdering av den enkeltes mulighet til å arbeide ved siden av utdanningen. Det foreslås ikke å ta inn krav til type dokumentasjon i forskriften, men det vises til Sosial- og helsedirektoratets rundskriv IS-9/2006 om krav i forbindelse med utstedelse av attester, helseerklæringer o.l. De prinsippene som nedfelles der, spesielt de generelle kravene til innhold og kravene til attester/erklæringer som skal brukes i trygdesaker, kan benyttes så langt de passer også ved vurderingen av rettigheter i studiefinansieringsordningen.

Forslag til ny § 8-7 for 2011-2012:

§ 8-7 Utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne

Søkere som dokumenterer at de på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke kan ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen, får støtte i tolv måneder per undervisningsår. Dette gjelder søkere med støtte etter tredje del. Se også kapittel 46.

Etterfølgende bestemmelser i kapittel 8 forskyves tilsvarende.

Kapittel 9 Forsinkelse og avbrudd

Til § 9-2 Støtte ved forsinkelse og § 9-3 Støtte ved forsinkelse i mer enn ett år

Det foreslås en forenkling av reglene om forsinkelse i utdanningen, slik at regelen om støtte ved forsinkelse i mer enn ett år endres til en regel om støtte til forsinkelse ut over 60 studiepoeng eller tilsvarende.

Etter dagens regler kan det bli gitt støtte i inntil ett år ut over normert tid, dersom utdanningen varer i ett år eller mer og søkeren blir forsinket i utdanningen. Ved høyere utdanning på fulltid tilsvarer ett års forsinkelse 60 studiepoeng. Regelen om forsinkelse i inntil ett år gjelder uavhengig av om utdanningen tas på fulltid eller deltid. Ved

deltidsutdanning blir det gitt støtte med 50, 67 eller 75 prosent av støttebeløpet til fulltidsutdanning. Også ved deltidsutdanning skal det gis støtte i inntil ett år til forsinkelse i utdanningen. Dette innebærer at en student som tar 15 studiepoeng per semester, får avslag på utdanningsstøtte når han er 31 studiepoeng eller mer forsinket. For studenter som tar utdanning med varierende studiebelastning, er det svært komplisert å beregne forsinkelse i utdanningen. Forslaget vil innebære en forenkling av regelverket, og vil gjøre det enklere for studentene å forstå og etterprøve vedtak i Lånekassen.

For utdanning der faglige resultater ikke blir oppnådd gjennom studiepoeng eller tilsvarende, vil fortsatt kravet om inntil ett års forsinkelse gjelde.

Endringen vil innebære at søkere som får støtte til deltidsutdanning, også får en grense på 60 studiepoeng for støtterett ved forsinkelse. Denne gruppen vil få utvidet rett til støtte i opp til to semestre. Støtte til forsinkelse blir gitt som lån. Endringen berører også formuleringen i § 9-3.

I § 9-3 annet ledd foreslås det også å presisere at det må dokumenteres at søkerens funksjonsevne i studiesituasjonen er nedsatt fordi læringsmiljøet ved lærestedet ikke er tilpasset søkerens funksjonshemming. Det foreslås også en henvisning til ny § 46-2, se omtale senere i høringsnotatet.

Gjeldende § 9-2 for 2010-2011:

§ 9-2 Støtte ved forsinkelse

Dersom utdanningen varer ett år eller mer og søkeren blir forsinket, gis det støtte i inntil ett år utover normert tid.

Dersom søkeren blir mer enn ett år forsinket, må søkeren ta igjen forsinkelsen uten støtte fra Lånekassen. Ny støtte gis fra semesteret etter at forsinkelse som overstiger ett år er tatt inn.

Forslag til endring i § 9-2 for 2011-2012:

§ 9-2 Støtte ved forsinkelse

Dersom utdanningen varer ett år eller mer og søkeren blir forsinket, gis det støtte så lenge søkeren ikke er forsinket ut over 60 studiepoeng eller tilsvarende i forhold til normert tid. For utdanning der faglige resultater ikke blir oppnådd gjennom studiepoeng eller tilsvarende, gis det støtte i inntil ett år ut over normert tid.

Dersom søkeren blir forsinket ut over grensen i første ledd, må søkeren ta igjen forsinkelsen uten støtte fra Lånekassen. Ny støtte gis fra semesteret etter at forsinkelse som overstiger grensen er tatt inn.

Gjeldende § 9-3 for 2010-2011:

§ 9-3 Støtte ved forsinkelse i mer enn ett år

Ved forsinkelse i mer enn ett år kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere å gi støtte. Dette gjelder blant annet søker som er forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at han eller hun har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Med nedsatt funksjonsevne menes at søkerens funksjonsevne i studiesituasjonen er nedsatt fordi læringsmiljøet ved lærestedet ikke er tilpasset søkerens funksjonshemming.

Forslag til endring i § 9-3 for 2011-2012:

§ 9-3 Støtte ved forsinkelse ut over grensen i § 9-2

Ved forsinkelse ut over 60 studiepoeng eller tilsvarende, eller i mer enn ett år, kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere å gi støtte. Dette gjelder blant annet søker som er forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at han eller hun har fått barn i utdanningsperioden, eller på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Med nedsatt funksjonsevne menes at søkerens funksjonsevne i studiesituasjonen er nedsatt fordi læringsmiljøet ved lærestedet ikke er tilpasset søkerens funksjonshemming. Forholdet må dokumenteres. Se også § 46-2.

Kapittel 11 Fordeling, utbetaling og eventuell annullering av tildelt støttebeløp

Til § 11-3 Utbetaling av støtte

Det er i samsvar med forslaget til statsbudsjett foreslått at støttebeløpet blir utbetalt med samme beløp hver måned. Kunnskapsdepartementet gjør oppmerksom på at forsknings- og høyere utdanningsministeren har anbefalt at forslaget til endring i § 11-3 ikke vedtas i Stortinget.

I dagens ordning forhåndsutbetales en større andel av den støtte som søkeren har rett til for resten av semesteret (skjevdeling) i starten av semesteret. I høyere utdanning, fagskoleutdanning, folkehøyskole osv gis utdanningsstøtte med kr 8 900 (satser for 2010-11) per måned, til vanlig i ti måneder. Andelen som utbetales ved starten av hvert semester er imidlertid på kr 17 800. Kr 6 675 utbetales i de øvrige månedene.

Elever i vanlig videregående opplæring omfattes også av skjevdelingen, men en mindre andel av støtten utbetales ved skolestart. De fleste elevene mottar kun utstyrsstipendet, som uansett utbetales ved skolestart.

Formålet med ordningen er å bidra til dekning av større utgifter ved studiestart, for eksempel bøker og depositum på husleie. Studentene og elevene får denne skjevdelingen hvert semester.

Forslaget til endring vil for studentene innebære at utdanningsstøtten utbetales med samme beløp hver måned, det vil si kr 8 900 per måned (satser for 2010-11).

Støttebeløpet for hele året sett under ett vil være uendret. For mange studenter vil det oppleves som en fordel å få et høyere støttebeløp per måned, framfor en større utbetaling i starten av hvert semester. Det kan bli lettere å administrere økonomien gjennom året. Høyere utbetaling hver måned vil også kunne avhjelpe likviditetsproblemer mot slutten av både høst- og vårsemesteret. Mange studenter vil også ha en bedre økonomi i starten av høstsemesteret enn resten av undervisningsåret, på grunn av utbetaling av lønn fra sommerjobb.

Skjevdelingen er komplisert og ressurskrevende å forvalte, og innebærer at en del studenter oppfatter det slik at støttebeløpet fra Lånekassen er lavere enn det faktisk er.

Å fjerne skjevdelingen slik den er i dag, innebærer bedre sikkerhet for likebehandling, forenkling av regelverket, og en administrativ forenkling av betydning for Lånekassen. For elever i vanlig videregående opplæring vil en fjerning av skjevdelingen få relativ liten betydning. De får en mindre andel utbetalt i starten av semesteret, og for elever som mottar bostipend vil første utbetaling bli redusert med ca kr 1500. For elever som ikke mottar bostipend, vil utslagene bli mye mindre. Elevene får også utbetalt utstyrsstipend i starten av skoleåret, som nettopp er ment å gå til dekning av utgifter ved skolestart. Gratis læremidler gjør også behovet for skjevdeling mindre for denne gruppen.

Gjeldende § 11-3 for 2010-2011:

§ 11-3 Utbetaling av støtte

Ved månedlig utbetaling blir beløpene for den aktuelle perioden normalt overført den 15. i hver måned til søkerens konto. Overføring av støttebeløpet til søkerens konto forutsetter at gjeldsbrevet eller stipendmeldingen er signert og mottatt i Lånekassen, se § 11-1.

For søkere som tar utdanning i Norge, blir støttebeløpet normalt fordelt med månedlige utbetalinger over hele støtteperioden.

For søkere som får støtte etter annen del, inkluderer den første utbetalingen i hvert halvår 10 prosent av støttebeløpet for resten av halvåret. Stipend til dekning av nødvendig individuelt utstyr utbetales sammen med den første støtteterminen i undervisningsåret.

For søkere som får støtte etter tredje del, inkluderer den første utbetalingen 25 prosent av støttebeløpet for resten av halvåret.

Dersom det gis lån til skolepenger, blir det utbetalt sammen med den første støtteterminen hvert halvår.

Dersom det minste ordinære månedsbeløpet til utbetaling er mindre enn kr 500, blir støtten utbetalt samlet hvert halvår.

Ved utdanning i utlandet blir støttebeløpet utbetalt hvert halvår.

Dersom det gis skolepengestøtte til utdanning i utlandet, blir denne utbetalt hvert halvår med mindre det blir dokumentert at lærestedet krever hele beløpet innbetalt ved oppstart i undervisningsåret.

Forslag til endring i § 11-3 for 2011-2012:

§ 11-3 Utbetaling av støtte

Ved månedlig utbetaling blir beløpene for den aktuelle perioden normalt overført den 15. i hver måned til søkerens konto. Overføring av støttebeløpet til søkerens konto forutsetter at gjeldsbrevet eller stipendmeldingen er signert og mottatt i Lånekassen, se § 11-1.

For søkere som tar utdanning i Norge, blir støttebeløpet normalt fordelt med månedlige utbetalinger over hele støtteperioden.

For søkere som får støtte etter annen del, inkluderer den første utbetalingen stipend til dekning av nødvendig individuelt utstyr.

Dersom det gis lån til skolepenger, blir det utbetalt sammen med den første støtteterminen hvert halvår.

Dersom det minste ordinære månedsbeløpet til utbetaling er mindre enn kr 500, blir støtten utbetalt samlet hvert halvår.

Ved utdanning i utlandet blir støttebeløpet utbetalt hvert halvår.

Dersom det gis skolepengestøtte til utdanning i utlandet, blir denne utbetalt hvert halvår med mindre det blir dokumentert at lærestedet krever hele beløpet innbetalt ved oppstart i undervisningsåret.

Kapittel 12 Opplysningsplikt

Til § 12-2 Kontroll av opplysninger

Forskriftsbestemmelsen viser i annen setning til at Lånekassen kan hente inn opplysninger direkte fra andre i samsvar med egen forskrift om innhenting av opplysninger. Det foreslås at betegnelsene "trygdekontoret" og "likningskontoret" i § 12-2 skiftes ut med henholdsvis "NAV" og "Skatteetaten".

Gjeldende § 12-2 for 2010-2011:

§ 12-2 Kontroll av opplysninger

Lånekassen kan kontrollere at opplysningene fra søkeren er riktige. Lånekassen kan også hente inn opplysninger om søkeren direkte fra lærestedet, likningskontoret, trygdekontoret og andre, jf. forskrift om innhenting av opplysninger.

Forslag til endring i § 12-2 for 2011-2012:

§ 12-2 Kontroll av opplysninger

Lånekassen kan kontrollere at opplysningene fra søkeren er riktige. Lånekassen kan også hente inn opplysninger om søkeren direkte fra lærestedet, Skatteetaten, NAV og andre, jf. forskrift om innhenting av opplysninger.

Annen del. Støtte til søker som har rett til videregående opplæring

Kapittel 17 Bostipend

Til § 17-2 Vilkår for bostipend

I § 17-2 foreslås det å forskriftsfeste en nærmere avgrensning av begrepet "andre særlige forhold" for rett til bostipend for elever i videregående opplæring.

Bostipendet er ment å gå til dekning av bortgifter til elever som må flytte fra foreldrene på grunn av lang avstand mellom hjem og skole, eller på grunn av andre særlige forhold. Regelen om "andre særlige forhold" er ment å være en snever unntaksregel der det foreligger individuelle forhold av personlig eller sosial karakter for den enkelte elev som gjør at det er behov for å flytte fra foreldrehjemmet. Regelen har også vært praktisert slik av Lånekassen.

Å presisere i forskriftsbestemmelsen hva som kan omfattes av begrepet "andre særlige forhold" vil kunne gi en tydeligere informasjon til elever og studenter om hvilke situasjoner som kan gi grunnlag for bostipend. Dette vil avgrense regelen mot andre forhold som ikke er ment å omfattes, for eksempel forhold ved utdanningsopplegget ved lærestedet. Det vil etter departementets vurdering også kunne gjøre det enklere for Lånekassen å veilede søkerne om mulige rettigheter, samtidig som det kan gi et sikrere grunnlag for likebehandling og effektiv saksbehandling.

Gjeldende § 17-2 for 2010-2011:

§ 17-2 Vilkår for bostipend

Søker som ikke bor hos foreldrene, får bostipend når reisetiden mellom foreldrehjemmet og skolen er tre timer eller mer samlet per dag, eller avstanden er 40 km eller mer.

Bostipend kan også gis når søkeren må bo utenfor foreldrehjemmet på grunn av andre særlige forhold.

Forslag til endring i § 17-2 for 2011-2012:

§ 17-2 Vilkår for bostipend

Søker som ikke bor hos foreldrene, får bostipend når reisetiden mellom foreldrehjemmet og skolen er tre timer eller mer samlet per dag, eller avstanden er 40 km eller mer.

Bostipend kan også gis når søkeren må bo utenfor foreldrehjemmet på grunn av andre særlige forhold av personlig eller sosial karakter.

Kapittel 20 Lån

Til § 20-2 Lån til skolepenger

Elever med rett til utdanningsstøtte ved videregående skoler i Norge som er godkjent etter privatskoleloven har som hovedregel rett til lån til skolepenger. Unntatt fra denne retten er elever ved norske videregående skoler som er lokalisert i land utenfor Norden, selv om de er godkjent etter privatskoleloven.

Departementet ser ingen stor prinsipiell forskjell mellom elevgruppene ved skoler som er lokalisert i Norge eller i utlandet, så lenge disse er godkjent etter privatskoleloven. Til sammenlikning kan også nevnes at elever i videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler i Norge eller i utlandet, kan motta stipend til dekning av skolepenger dersom skolen ikke mottar statstilskudd fra Norge (forskrift om tildeling av utdanningsstøtte kapittel 45). Det foreslås derfor å gi lån til skolepenger til elever med rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1, ved norske læresteder i utlandet som er godkjent etter privatskoleloven. Endringen vil støtte opp under prinsippet om likebehandling.

Endringen foreslås gjennomført ved å fjerne unntaket i annet ledd, slik at hovedregelen om lån i første ledd også gjelder for disse utdanningene.

Gjeldende § 20-2 for 2010-2011:

§ 20-2 Lån til skolepenger

Det gis lån til skolepenger, avgrenset til kr 22 780 per skoleår. Det gis bare støtte til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse dekkes av andre.

Det gis ikke lån til skolepenger i land utenfor Norden, se likevel kapittel 45.

Forslag til endring i § 20-2 for 2011-2012:

§ 20-2 Lån til skolepenger

Det gis lån til skolepenger, avgrenset til kr 22 780 per skoleår. Det gis bare støtte til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse dekkes av andre.

~~Det gis ikke lån til skolepenger i land utenfor Norden, se likevel kapittel 45.~~

Kapittel 21 Behovsprøving mot økonomien til forsørgerne

Til § 21-1 Behovsprøving av stipend

Definisjonen av begrepet "forsørgerer" er foreslått tatt inn i ny § 3-7, se nærmere omtalte over. Som en konsekvens av dette foreslås det at parentesen i første setning, som definerer innholdet av forsørgerbegrepet, fjernes fra § 21-1.

Gjeldende § 21-1 for 2010-2011:

§ 21-1 Behovsprøving av stipend

Grunnstipendet blir redusert ved behovsprøving etter den samlede inntekten og formuen til forsørgerne (foreldre og steforeldre). Når fradraget skal regnes ut, bruker Lånekassen alminnelig inntekt og nettoformue ved skattelikningen for 2008. Inntekt og formue i utlandet eller på Svalbard, som ikke er med i likningen, skal også regnes med. Se § 21-8.

Det ses bort fra formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av kritisk sykdom eller personskade på forsørger. Søkeren må dokumentere inntekts- og formuesforholdet.

Forslag til endring i § 21-1 for 2011-2012:

§ 21-1 Behovsprøving av stipend

Grunnstipendet blir redusert ved behovsprøving etter den samlede inntekten og formuen til forsørgerne (~~foreldre og steforeldre~~). Når fradraget skal regnes ut, bruker Lånekassen alminnelig inntekt og nettoformue ved skattelikningen for 2009. Inntekt og formue i utlandet eller på Svalbard, som ikke er med i likningen, skal også regnes med. Se § 21-8.

Det ses bort fra formue og inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av kritisk sykdom eller personskade på forsørger. Søkeren må dokumentere inntekts- og formuesforholdet.

Tredje del. Støtte til søker i høyere utdanning og søker i fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringslova § 3-1.

Kapittel 24 Hvem som er omfattet av tredje del

Til § 24-1 Hvem tredje del gjelder for

Det foreslås endringer i formuleringen av avgrensningen mellom annen og tredje del i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte. § 24-1 tar opp i seg hele bestemmelsen i § 15-1, noe som ikke anses som nødvendig.

Gjeldende § 24-1 for 2010-2011:

§ 24-1 Hvem tredje del gjelder for

Tredje del gjelder søker som tar høyere utdanning, fagskoleutdanning, folkehøyskole og andre utdanninger som er godkjent etter § 4-1.

Det gjelder egne regler i annen del for

- a) søker som tar videregående opplæring som han eller hun har rett til etter opplæringslova § 3-1
- b) søker som tar opplæring tilsvarende vanlig videregående opplæring utenfor Norge
- c) søker som tar ulike kurs som er lagt opp med repetisjon av fag fra grunnskolen, som forberedelse for opptak i videregående opplæring som søkeren har rett til etter opplæringslova § 3-1
- d) søker som tar kurs i regi av oppfølgingstjenesten i fylkeskommunen, se § 7-1.

Forslag til endring i § 24-1 for 2011-2012:

§ 24-1 Hvem tredje del gjelder for

Tredje del gjelder søker som tar høyere utdanning, fagskoleutdanning, folkehøyskole og andre utdanninger som er godkjent etter § 4-1, og som ikke er omfattet av forskriftens annen del, se § 15-1.

Det gjelder egne regler i annen del for

- ~~a) søker som tar videregående opplæring som han eller hun har rett til etter opplæringslova § 3-1~~
- ~~b) søker som går direkte over i kurs for å få generell studiekompetanse etter avsluttet videregående opplæring~~
- ~~c) søker som tar opplæring tilsvarende vanlig videregående opplæring utenfor Norge~~
- ~~d) søker som tar ulike kurs som er lagt opp med repetisjon av fag fra grunnskolen, som forberedelse for opptak i videregående opplæring som søkeren har rett til etter opplæringslova § 3-1~~
- ~~e) søker som tar kurs i regi av oppfølgingstjenesten i fylkeskommunen, se § 7-1.~~

Kapittel 27 Omgjøring av lån til stipend

Til § 27-1 Vilkår om gjennomført utdanning

Begrepet vekttall er ikke lenger i bruk. Det foreslås derfor å fjerne dette fra forskriften.

Gjeldende § 27-1 for 2010-2011:

§ 27-1 Vilkår om gjennomført utdanning

Ved utdanning der faglige resultater blir oppnådd gjennom vekttall eller studiepoeng, blir lån gjort om til utdanningsstipend for hvert studiepoeng som blir avlagt. Lån blir gjort om til utdanningsstipend for opptil 30 studiepoeng per semester.

Ved annen utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når utdanningen eller kurset er bestått.

For søker i eksamensfri utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når hele utdanningen er fullført.

Forslag til endring i § 27-1 for 2011-2012:

§ 27-1 Vilkår om gjennomført utdanning

Ved utdanning der faglige resultater blir oppnådd gjennom ~~vektall eller~~ studiepoeng, blir lån gjort om til utdanningsstipend for hvert studiepoeng som blir avlagt. Lån blir gjort om til utdanningsstipend for opptil 30 studiepoeng per semester.

Ved annen utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når utdanningen eller kurset er bestått.

For søker i eksamensfri utdanning blir lån gjort om til utdanningsstipend når hele utdanningen er fullført.

Kapittel 28 Forsørgerstipend og kapittel 29 Behovsprøving av utdanningsstipend og forsørgerstipend

Til § 28-1 Vilkår og satser for forsørgerstipend

Det foreslås at Lånekassen innfører etterfølgende behovsprøving av forsørgerstipendet mot ektefelle/samboers likning. Dagens kontroll av ektefelle/samboers økonomi skiller seg fra den øvrige behovsprøvingen ved at søkerne må sende inn dokumentasjon på inntekt før stipendet tildeles. Øvrig behovsprøving skjer i etterkant, når likningsopplysninger fra Skatteetaten er tilgjengelig.

Dagens system med dokumentasjon fra søker, er basert på tillit til at søkeren sender inn dokumentasjon som viser hele den faktiske inntekten per måned.

Dokumentasjonen som innsendes i forkant av støtteperioden, skriver seg nødvendigvis fra en forutgående periode. Endringer i inntekter i selve støtteperioden fanges dermed ikke opp i nåværende ordning.

Det er i dagens ordning heller ikke mulig å sikre at den innsendte dokumentasjon viser alle relevante inntekter, og søkere kan også mer eller mindre bevisst sende inn mangelfulle opplysninger til Lånekassen. Departementet mener at det er viktig at man

gjennomfører en slik endring for å få en sikrere tildeling av forsørgerstipendet, og dermed sikre ordningens legitimitet.

En slik endring vil også føre til en mer effektiv drift av Lånekassen ved at søknadsbehandlingen kan automatiseres ytterligere.

Forslaget vil ikke innebære noen endring i behovsprøvingen sammenlignet med i dag (forutsatt at ektefelle/samboer har relativt stabil månedsinntekt), og samme antall studenter vil motta forsørgerstipend.

Konsekvensene for studentene vil dermed bli begrensede. Søkerne vil i motsetning til i dag ikke lenger behøve å dokumentere inntektsforhold for ektefelle/samboer før de kan få tildelt forsørgerstipend. I prinsippet vil samme gruppe være berettiget til forsørgerstipendet. Imidlertid kan en del som ikke fyller vilkårene for denne typen støtte opparbeide seg ytterligere lån fordi allerede tildelt forsørgerstipend omgjøres til lån. Departementet vil presisere at de som eventuelt vil få større lån som følge av endringen, vil være personer som etter dagens system mottar urettmessig forsørgerstipend.

Endringen fører til at man går bort fra bruttoinntektsbegrepet og over til personinntektsbegrepet. Dette er en konsekvens av at Lånekassen får opplysninger fra Skatteetaten om personinntekt, og ikke om bruttoinntekt. Imidlertid vil endring av inntektsbegrepet i forskriften ikke innebære noen reell endring, siden de inntektsopplysninger Lånekassen mottar og benytter i dag tilsvarer personinntekten til ektefellen/samboeren.

Behovsprøvingen av forsørgerstipendet mot ektefelle/samboers inntekt vil med dette forslaget bli gjort på samme måte som behovsprøvingen mot søkers egen inntekt. Beskrivelsen av selve behovsprøvingen kan derfor flyttes til forskriftens kapittel 29, som har overskriften "Behovsprøving av utdanningsstipend og forsørgerstipend".

Ny § 29-4 beskriver prinsippene bak ordningen med behovsprøving av forsørgerstipend mot ektefelle/samboers personinntekt. De påfølgende bestemmelsene i kapittel 29 forskyves tilsvarende.

Det presiseres at endringen ikke gjelder for elever som kan motta støtte fordi de har rett til videregående opplæring, dvs. at § 19-1 ikke blir berørt av forslaget.

Gjeldende § 28-1 for 2010-2011:

§ 28-1 *Vilkår og satser for forsørgerstipend*

Søker får i tillegg til basisstøtten et behovsprøvd forsørgerstipend for egne og ektefelles barn født i 1995 og senere, som søkeren bor sammen med. Det gis forsørgerstipend bare for barn som bor sammen med søkeren minst 40 prosent av tiden.

Det gis forsørgerstipend med opptil kr 1 430 per måned for hvert av de to første barna, og opptil kr 930 per måned for hvert barn flere enn to. Forsørgerstipendet til gift søker blir redusert med 60 prosent av ektefellens bruttoinntekt over kr 25 650 per måned.

Forslag til endring i § 28-1 for 2011-2012:

§ 28-1 *Vilkår og satser for forsørgerstipend*

Søker får i tillegg til basisstøtten et behovsprøvd forsørgerstipend for egne og ektefelles barn født i 1996 og senere, som søkeren bor sammen med. Det gis forsørgerstipend bare for barn som bor sammen med søkeren minst 40 prosent av tiden.

Det gis forsørgerstipend med opptil kr 1 430 per måned for hvert av de to første barna, og opptil kr 930 per måned for hvert barn flere enn to. ~~Forsørgerstipendet til gift søker blir redusert med 60 prosent av ektefellens bruttoinntekt over kr 25 650 per måned.~~

Forslag til ny § 29-4 for 2011-2012:

§ 29-4 *Behovsprøving av forsørgerstipend mot ektefelles personinntekt*

Forsørgerstipendet til gift søker blir redusert med fem prosent per måned av ektefellens personinntekt over kr x ved skattelikningen for 2011 og kr x ved skattelikningen for 2012.

De påfølgende bestemmelser forskyves tilsvarende.

Til § 29-7 Trygdefinansiert bil

Forskriftsbestemmelsen omtaler vurderinger fra trygdeetaten i annet ledd. Det foreslås at betegnelsen "trygdeetaten" i § 29-7 skiftes ut med "NAV".

Gjeldende § 29-7 for 2010-2011:

§ 29-7 *Trygdefinansiert bil*

Det ses bort fra formue som består av bil finansiert gjennom folketrygden.

Dersom søkeren eier en dyrere bil enn det trygdeetaten har vurdert at det er behov for som følge av funksjonshemmingen, skal det behovsprøves mot den overskytende delen av bilens likningsverdi.

Søkeren må dokumentere formuesforholdet og trygdeetatens vurdering av behovet.

Det ses også bort fra tilsvarende formue for søkerens ektefelle.

Forslag til endring i § 29-7 for 2011-2012:

§ 29-7 Trygdefinansiert bil

Det ses bort fra formue som består av bil finansiert gjennom folketrygden.

Dersom søkeren eier en dyrere bil enn det NAV har vurdert at det er behov for som følge av funksjonshemmingen, skal det behøvsprøves mot den overskytende delen av bilens likningsverdi.

Søkeren må dokumentere formuesforholdet og NAVs vurdering av behovet.

Det ses også bort fra tilsvarende formue for søkerens ektefelle.

Kapittel 31 Støtte som bare gis som lån

Til § 31-1 Støtte som bare gis som lån

Departementet foreslår å presisere at bokstav a) fjerde punktum bare gjelder høyere utdanning. Forslaget er en presisering av gjeldende praksis.

Gjeldende § 31-1 for 2010-2011:

§ 31-1 Støtte som bare gis som lån

Støtte til disse utgiftene gis bare som lån:

- a) Skolepenger, inntil kr 53 730 per undervisningsår. Det gis støtte bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse er dekket av andre. For skolepenger i land utenfor Norden gjelder egne regler, se kapittel 40;
- b) Utgifter til reise når søkeren tar studieopphold i utlandet som er godkjent for støtte etter § 4-3;
- c) Støtte på inntil kr 3 860 per måned for søkere som er omfattet av ordningen med sommerterminer og søkere som tar forkurs til ingeniørutdanning sommeren 2010.

Forslag til endring i § 31-1 for 2011-2012:

§ 31-1 Støtte som bare gis som lån

Støtte til disse utgiftene gis bare som lån:

- a) Skolepenger, inntil kr 53 730 per undervisningsår. Det gis støtte bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse er dekket av andre. For skolepenger til høyere utdanning i land utenfor Norden gjelder egne regler, se kapittel 40;

- b) Utgifter til reise når søkeren tar studieopphold i utlandet som er godkjent for støtte etter § 4-3;
- c) Støtte på inntil kr 3 860 per måned for søkere som er omfattet av ordningen med sommerterminer og søkere som tar forkurs til ingeniørutdanning sommeren 2011.

Fjerde del. Støtte til utdanning i land utenfor Norden

Kapittel 34 Generell studiekompetanse

Til § 34-1 Generell studiekompetanse

Kunnskapsdepartementet tilstreber så langt det er praktisk mulig å ha lik terskel for adgang til utdanningsstøtte til høyere utdanning i og utenfor Norge. Dette søkes ved å samordne vilkår i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte med vilkår i lov om universiteter og høyskoler og tilhørende forskrifter om opptak. Departementet ønsker også i tråd med St.meld. nr 14 (2008-2009) *Internasjonalisering av utdanning* å redusere barrierene for å ta utdanning i utlandet.

Det foreslås derfor å åpne for to nye grunnlag for å gjøre unntak fra kravet om generell studiekompetanse i Norge for å få støtte til høyere utdanning i land utenfor Norden. Det første er å gjøre unntak på visse vilkår for søkere til utøvende og skapende musikk, jf. § 3-6 i forskrift om opptak til høyere utdanning 31. januar 2007 nr 173 samt tilhørende rundskriv F-08-07. Det andre er å gjøre unntak for søkere under 25 år i de tilfellene studenten ikke har klart å oppnå generell studiekompetanse på grunn av varig sykdom, redusert funksjonsevne og liknende jf. § 3-2 i forskrift om opptak til høyere utdanning 31. januar 2007 nr 173.

Utvøvende og skapende musikk bør etter departementets oppfatning likestilles med de andre kunstfagene ballett, skuespillerutdanning og bildende kunst. Det kan gjøres unntak fra kravet om generell studiekompetanse ved opptak til slik utdanning i Norge på lik linje med de ovennevnte kunstutdanningene som i dag gir grunnlag for å gjøre unntak ved opptak i Norge. Departementet mener at utøvende og skapende musikk bør behandles likt med de andre kunstfaglige utdanningene som etter dagens regelverk gir Lånekassen hjemmel for å gjøre unntak på visse vilkår fra kravet om generell studiekompetanse i Norge. Unntaket skal ikke gjelde for eksempel faglærerutdanning i musikk.

Det foreslås videre å åpne for at varig sykdom, funksjonshemming og liknende også gir grunnlag for å gi støtte selv om generell studiekompetanse i Norge ikke er oppnådd. Varig sykdom, funksjonshemming og liknende gir i dag grunnlag for opptak ved læresteder i Norge etter spesiell vurdering. Ut fra hensyn til likebehandling bør tilsvarende unntak også gjøres gjeldende som vilkår for støtte til utdanning i utlandet. Departementet forutsetter for begge regelendringene at det utenlandske lærestedets

konkrete vurdering av grunnlaget for å gjøre unntak fra ordinære opptakskrav skal dokumenteres. Det understrekes at unntakene er ment å gjelde særskilte tilfeller.

Departementet foreslår også å omformulere forskriftsbestemmelsen for å gjøre det klarere at hovedregelen er kravet om generell studiekompetanse i Norge. Det bør bli tydeligere enn i dag at adgangen til utdanningsstøtte for søkere uten generell studiekompetanse er unntak fra denne hovedregelen.

Gjeldende § 34-1 i 2010-2011:

§ 34-1 Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom

- a) søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3-6, med tilhørende forskrifter. Fastsatte krav til kunnskap i norsk gjelder også for søkere som skal studere i utlandet
- b) søkeren er 25 år eller eldre og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse, eller
- c) søkeren har opptak til ballett-, skuespiller- eller bildende kunstutdanning ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

Forslag til endring i § 34-1 i 2011-2012:

§ 34-1 Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3-6, med tilhørende forskrifter. Fastsatte krav til kunnskap i norsk gjelder også for søkere som skal studere i utlandet.

Det kan gjøres unntak dersom søkeren mangler generell studiekompetanse i Norge, og

- a) ~~søkeren~~ er 25 år eller eldre og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse,
- b) ikke har fylt 25 år, og har fått studierett på grunnlag av varig sykdom, funksjonshemming eller liknende etter særskilt vurdering av lærestedet, eller
- c) ~~søkeren~~ har opptak til utdanning i utøvende eller skapende musikk, ballett, skuespiller eller bildende kunstutdanning ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

Kapittel 35 Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 35-1 Utdanninger det gis støtte til

Det foreslås en egen hjemmel for å gi støtte til masterutdanning ved College of Europe, lokalisert med campus i Belgia og i Polen. Institusjonen hører imidlertid ikke naturlig hjemme under et lands utdanningssystem, men har for tiden en tidsbegrenset offentlig

godkjenning i Belgia som utløper i 2010. Dersom rammebetingelsene vedrørende offentlig godkjenning i Belgia endres, slik at institusjonen ikke lenger oppfyller sentrale krav til godkjenning for utdanningsstøtte, vil utdanningen ikke lenger gi rett til støtte. Institusjonen er anerkjent i EU-systemet.

Kunnskapsdepartementet bidrar til finansieringen av lærestedet gjennom Program for livslang læring (LLP), og finansierer også spesielle stipend til fem norske studenter i året ved institusjonen. Stipendordningen forvaltes for tiden av Forskningsrådet. Departementet mener at det vil være en forutsetning for at norske studenter skal velge utdanning ved College of Europe at det foreligger en rett til utdanningsstøtte gjennom Lånekassen. Blant annet på bakgrunn av annen finansiering gjennom Kunnskapsdepartementet, er det departementets vurdering at det bør legges til rette for utdanning ved dette lærestedet i utdanningsstøtteordningen. Lærestedet bør omfattes av støtteordningen uavhengig av om utdanningen til enhver tid tilfredsstiller de grunnleggende kravene til kvalitetssikring av utdanninger som ligger i § 35-1. Det foreslås derfor en ny § 35-2 som regulerer dette forholdet. De påfølgende paragrafene i kapittel 35 forskyves tilsvarende, slik at gjeldende §§ 35-2 til og med 35-7 blir §§ 35-3 til og med 35-8.

Forslag til ny § 35-2 i 2011-2012:

§ 35-2 College of Europe

Det gis støtte til utdanning på masternivå ved College of Europe.

Til § 35-7 Kortere studieopphold i utlandet på videregående opplærings nivå

Det er to forslag til endringer i denne bestemmelsen. Det første er forslag om å godkjenne en ny videregående skole for utdanningsstøtte i samarbeid med utenlandsk skole. Det andre er forslag om å utvide støtteretten for elever i yrkesfaglige studieprogram i utvekslingsprogram på visse vilkår.

Til § 35-7 bokstav a)

Det foreslås å godkjenne en ny videregående skole inn under ordningen med støtte til elever som er tatt opp i et utdanningsprogram i utlandet gjennom samarbeid mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole. Dette gjelder Foss videregående skole i Oslo i samarbeid med York College i Storbritannia. Inntil én elevgruppe ved skolen blir omfattet av ordningen.

Det vises til St. meld. nr. 14 (2008-2009) Internasjonalisering av utdanning hvor internasjonaliseringen av videregående opplæring blant annet skal styrkes gjennom å åpne den ovennevnte støtteordningen for nye grupper.

Følgende foreslås lagt til i vedlegget til fjerde del punkt C:

Foss videregående skole, Oslo, i samarbeid med York College, England
(utdanningsprogram for studiespesialisering, videregående trinn 2)

Til § 35-7 bokstav b)

Det foreslås å åpne for at elever i yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående opplæring kan få støtte til ett år i utlandet gjennom en godkjent utvekslingsorganisasjon, også når året i utlandet blir godkjent av skolen i Norge som likeverdig med ettårig påbygging til generell studiekompetanse. Påbyggingsåret inngår ikke formelt i det yrkesfaglige utdanningsprogrammet eleven er i gang med i Norge, men må etter departementets vurdering regnes som en naturlig forlengelse av utdanningsløpet for elever som planlegger å skaffe seg generell studiekompetanse etter fag- og yrkesopplæringen. Departementet mener derfor at et slikt utdanningsløp også bør gi muligheter for studieopphold i utlandet.

Forslaget er i tråd med signalene i St.meld. nr 14 (2008-2009) *Internasjonalisering av utdanning* om at det bør legges til rette for yrkesfaglige utdanningsprogrammer innenfor de rammene som finnes i studiefinansieringen.

Gjeldende § 35-7 i 2010-2011:

§ 35-7 Kortere studieopphold i utlandet på videregående opplærings nivå

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

- a) til elever som er tatt opp i et utdanningsprogram i land utenfor Norden gjennom et samarbeid mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole. Det er en forutsetning at opplegget har fått godkjenning av departementet. For undervisningsåret 2010-2011 er inntil én elevgruppe ved de norske skolene som regnes opp i punkt C i vedlegg til fjerde del, med i ordningen.

Det er en forutsetning at utdanningen inngår som en del av en utdanning i videregående skole som søkeren er i gang med i Norge, og at oppholdet i utlandet ikke vil føre til forsinkelse i utdanningen

- b) til elever som tar et år med videregående opplæring i land utenfor Norden gjennom utvekslingsprogram. Det er en forutsetning at utvekslingen skjer i regi av utvekslingsorganisasjoner som er godkjent av departementet. Det er videre en forutsetning at søkeren dokumenterer at utdanningen inngår som en del av en utdanning i videregående skole som søkeren er i gang med i Norge, og at oppholdet i utlandet ikke vil føre til at søkeren blir forsinket i denne utdanningen. Det gis ikke støtte til kurs på videregående trinn 1
- c) til et begrenset antall elever i yrkesfaglig studieretning som tar utenlandsopphold i kortere tid, og som får utdanningen godkjent. Det går fram av punkt E i vedlegg til fjerde del hvem som er omfattet av denne ordningen
- d) til studieopphold gjennom Leonardo-programmet eller andre nasjonalt inngåtte avtaler som varer i minst tre måneder. Er oppholdet etter slike avtaler kortere enn tre måneder, kan søkeren beholde den støtten vedkommende har rett til etter annen eller tredje del.

Forslag til endring i § 35-7 i 2011-2012:

§ 35-7 Kortere studieopphold i utlandet på videregående opplærings nivå

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

- a) til elever som er tatt opp i et utdanningsprogram i land utenfor Norden gjennom et samarbeid mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole. Det er en forutsetning at opplegget har fått godkjenning av departementet. For undervisningsåret 2011-2012 er inntil én elevgruppe ved de norske skolene som regnes opp i punkt C i vedlegg til fjerde del, med i ordningen.

Det er en forutsetning at utdanningen inngår som en del av en utdanning i videregående skole som søkeren er i gang med i Norge, og at oppholdet i utlandet ikke vil føre til forsinkelse i utdanningen.

- b) til elever som tar et år med videregående opplæring i land utenfor Norden gjennom utvekslingsprogram. Det er en forutsetning at utvekslingen skjer i regi av utvekslingsorganisasjoner som er godkjent av departementet. Det er videre en forutsetning at søkeren dokumenterer at utdanningen inngår som en del av en utdanning i videregående skole som søkeren er i gang med i Norge, og at oppholdet i utlandet ikke vil føre til at søkeren blir forsinket i denne utdanningen. Påbygging til generell studiekompetanse kan regnes som en del av utdanningen. Det gis ikke støtte til kurs på videregående trinn 1
- c) til et begrenset antall elever i yrkesfaglig studieretning som tar utenlandsopphold i kortere tid, og som får utdanningen godkjent. Det går fram av punkt E i vedlegg til fjerde del hvem som er omfattet av denne ordningen
- d) til studieopphold gjennom Leonardo-programmet eller andre nasjonalt inngåtte avtaler som varer i minst tre måneder. Er oppholdet etter slike avtaler kortere enn tre måneder, kan søkeren beholde den støtten vedkommende har rett til etter annen eller tredje del.

Kapittel 37 Stipend til forberedende språkkurs (språkstipend)

Til § 37-1 Vilkår for språkstipend

Det foreslås å endre kravet til hvordan de 15 uketimene for språkkurs skal fordeles i løpet av en uke. Gjeldende forskriftsbestemmelse krever at timene må fordeles over de fem virkedagene mandag til fredag, noe som har vist seg å gi for liten fleksibilitet. Som følge av vilkåret har enkelte studenter mistet retten til stipendet på grunn av at de manglet en dag eller to i oppstart eller avslutning av et kurs. Et krav om fordeling over minimum tre dager per uke, uten angivelse av hvilke ukedager dette skal være, bør imidlertid gi tilstrekkelig rom for gode og omfattende språkkurs. Samtidig er det hensiktsmessig av hensyn til likebehandling og en effektiv saksbehandling å ha en nærmere avgrensning i regelverket av hva som skal regnes som en uke i denne sammenhengen.

Gjeldende § 37-1 i 2010-2011:

§ 37-1 Vilkår for språkstipend

Det gis språkstipend når søkeren

- a) er tatt opp i en utdanning som gir rett til støtte,
- b) er tatt opp i en utdanning som har et annet undervisningsspråk enn engelsk, og
- c) er tatt opp i en utdanning som ligger i et land utenfor Norden, i Finland eller på Island.

Språkkurset må normalt tas i det landet der hovedutdanningen skal tas.

Språkkurset må vare i minst fire uker (mandag til fredag), med minimum 15 timer undervisning per uke. Stipend fra andre til språkkurs blir trukket fra. Språkkurset må tas før hovedutdanningen, men inntil to uker av kurset kan gå parallelt med hovedutdanningen.

Forslag til endring i § 37-1 i 2011-2012:

§ 37-1 Vilkår for språkstipend

Det gis språkstipend når søkeren

- a) er tatt opp i en utdanning som gir rett til støtte,
- b) er tatt opp i en utdanning som har et annet undervisningsspråk enn engelsk, og
- c) er tatt opp i en utdanning som ligger i et land utenfor Norden, i Finland eller på Island.

Språkkurset må normalt tas i det landet der hovedutdanningen skal tas.

Språkkurset må vare i minst fire uker ~~(mandag til fredag)~~, med minimum 15 timer undervisning fordelt over minst tre dager per uke. Stipend fra andre til språkkurs blir trukket fra. Språkkurset må tas før hovedutdanningen, men inntil to uker av kurset kan gå parallelt med hovedutdanningen.

Femte del. Spesielle ordninger

Kapittel 42 Foreldrestipend

Til § 42-1 Vilkår for foreldrestipend

Kunnskapsdepartementet foreslår å redusere foreldrestipendet for en del søkere som har ektefelle eller samboer som tar ut graderte foreldrepenger fra folketrygden.

Etter dagens regler gis foreldrestipend til studenter med rett til utdanningsstøtte som får barn i studietiden. Søkeren har rett til å få omgjort hele støtten til stipend for en periode på 44 uker etter fødsel. Retten faller bort der den andre forelderen tar ut hundre prosent foreldrepenger fra NAV. Dersom den andre forelderen tar ut graderte foreldrepenger, beholder studenten derimot hele foreldrestipendet, uavhengig av graden av uttak.

Kunnskapsdepartementet foreslår at foreldrestipendet gis med 50 prosent der den andre forelderen tar ut graderte foreldrepenger med uttak fra og med 50 til og med 99 prosent. Forslaget innebærer at halve støttebeløpet vil bli gjort om til foreldrestipend i stipendperioden, mens resten av støttebeløpet vil være vanlig støtte (lån og stipend). Av hensyn til en effektiv forvaltning er det ikke ønskelig å innføre et fullt samsvar mellom graden av uttak av foreldrepenger og andel foreldrestipend fra Lånekassen. Det virker imidlertid særlig urimelig at søkere som har ektefelle eller samboer som velger å ta ut graderte foreldrepenger mellom 50 og 99 prosent, også skal få fullt foreldrestipend fra Lånekassen. Det er et grunnleggende prinsipp at ikke to ytelser fra det offentlige skal dekke det samme formålet i samme periode. Forslaget innebærer at en viss dobbel dekning fortsatt vil finne sted, men omfanget vil være redusert i forhold til i dag.

Gjeldende § 42-1 for 2010-2011:

§ 42-1 Vilkår for foreldrestipend

Søker som får barn i utdanningsperioden, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Søkeren må ha hatt rett til støtte de siste seks månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det kan gjøres unntak ved prematur fødsel.
- b) Søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) Søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Det blir gjort unntak dersom ektefellen eller samboeren benytter ordningen med gradert uttak av foreldrepenger.

Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Forslag til endring i § 42-1 for 2011-2012:

§ 42-1 Vilkår for foreldrestipend

Søker som får barn i utdanningsperioden, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Søkeren må ha hatt rett til støtte de siste seks månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det kan gjøres unntak ved prematur fødsel.
- b) Søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) Søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Ved gradert uttak av foreldrepenger blir det likevel gitt fullt foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut mindre enn 50 prosent foreldrepenger. Dersom ektefellen eller samboeren etter denne ordningen tar ut 50 prosent foreldrepenger eller mer, blir det gitt halvt foreldrestipend.

Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Kapittel 44 Flyktningstipend

Ny § 44-6 Søkere som mottar introduksjonsstønad

Det foreslås at studenter/elever som mottar introduksjonsstønad etter reglene i lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven), ikke samtidig skal kunne motta flyktningstipend fra Lånekassen.

Introduksjonsstønaden er ment å gå til dekning av utgifter til livsopphold mens mottakeren er deltaker i introduksjonsprogrammet. Formålet med programmet er blant annet å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkeslivet. Maksimal stønad per år for deltakere over 25 år er kr 145 762 (2 G), og kr 97 175 for deltakere under 25 år (2/3 av 2 G). Ytelsen avkortes ikke mot utdanningsstøtte.

Deltakere i introduksjonsprogrammet har rett til vanlig støtte i Lånekassen forutsatt at de generelle vilkårene for støtterett er oppfylt. Dette er eksempelvis vilkår om at utdanningen som sådan kan gi rett til støtte, og at søkeren skal ha minst 50 prosent studiebelastning.

Flyktningstipend innebærer en fullstipendiering av vanlig videregående opplæring eller grunnskoleopplæring for utenlandsk statsborger som har fått asyl i Norge. Hele støttebeløpet blir gitt som stipend i en periode på opp til tre år i løpet av de første seks årene etter at vedkommende kom til Norge. I praksis betyr dette at eleven/studenten mottar kr 89 000 i stipend per år.

Formålet med flyktningstipendet er at utenlandske statsborgere som har asyl i Norge, og som har mangelfull grunnopplæring, ikke skal belastes med utdanningslån for å opparbeide seg grunnleggende kompetanse. Når disse utenlandske statsborgerne er deltakere i introduksjonsprogrammet og mottar stønad til livsopphold som følge av dette, må det stilles spørsmål ved om tildeling av flyktningstipend ikke lenger er nødvendig for å oppnå formålet med stipendet. Det anses ikke som rimelig at en del personer mottar både introduksjonsstønad og flyktningstipend til utdanning. Denne gruppen får en åpenbar dobbeldekning av utgifter i form av ytelser som ikke skal betales tilbake. Det er vanskelig å se at det er gode grunner for at deltakere i introduksjonsprogrammet som også har rett til flyktningstipend i Lånekassen, skal komme vesentlig bedre ut økonomisk enn andre deltakere i programmet eller andre studenter. Det foreslås derfor at søkere som mottar introduksjonsstønad ikke skal kunne motta flyktningstipend fra Lånekassen.

Introduksjonsstønaden samordnes ikke med utdanningsstøtte, jf. introduksjonslovens § 12. Regelverket om utdanningsstøtte har heller ikke særlige regler om at utdanningsstøtte skal reduseres som følge av introduksjonsstønad. Slike stønader tas det hensyn til gjennom at utdanningsstipendet behøvsprøves mot personinntekt slik den framkommer på skattelikningen for støtteperioden. Konsekvensen av forslaget om

å ikke gi flyktningstipend til deltakere i introduksjonsprogrammet er heller ikke at retten til utdanningsstøtte faller bort, men at retten til det særskilte flyktningstipendet faller bort. Søkerne vil likevel ha rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som andre søkere som mottar ytelser fra det offentlige som er sammenliknbare med introduksjonsstøtten.

For elever som får utdanningsstøtte til vanlig videregående opplæring, får ikke endringen konsekvenser av betydning. Disse får etter dagens regelverk normalt kun utstyrstipend, siden øvrig støtte behovsprøves etter trygdeytelser, og introduksjonsstøtten anses som dette. Opplysninger fra kommunene tilsier at personer som har ungdomsrett til videregående opplæring ikke samtidig er deltakere i introduksjonsprogrammet.

Endringen vil i praksis innebære at personer som tar grunnskoleopplæring som voksne, og som dermed mottar støtte etter samme ordning som studenter i høyere utdanning, i utgangspunktet får tildelt støttebeløpet på kr 89 000 per år (2010-2011) som lån, og 40 prosent av dette, kr 35 600, blir gjort om til utdanningsstipend hvis de fullfører utdanningen. Utdanningsstipendet blir i ettertid behovsprøvd mot personinntekt, slik at stipendet blir gjort om til lån dersom personinntekten er over visse grenser. Inntektsgrensen for 2010 er ca kr 136 000. Ved personinntekt under denne grensen blir stipend ikke gjort om til lån. Introduksjonsstønad anses som personinntekt og den årlige støtten er lavere enn inntektsgrensen, noe som medfører at utdanningsstipend ikke gjøres om til lån for denne gruppen, forutsatt at ikke øvrige inntekter eller formue foreligger.

På bakgrunn av antallet mottakere av introduksjonsstønad og opplysninger fra de største kommunene legges det til grunn at det er ca 150 personer som mottar introduksjonsstønad og samtidig har rett til utdanningsstøtte. Det anslås at 56 av disse vil berøres av endringen fordi de har rett til flyktningstipend.

Forslag til ny § 44-6 for 2011-2012:

§ 44-6 Søker som mottar introduksjonsstønad

Søker som mottar introduksjonsstønad etter reglene i lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven), har ikke rett til flyktningstipend etter dette kapitlet.

Nytt kapittel 46 Særlige regler for søkere med nedsatt funksjonsevne

Det foreslås to særlige regler for søkere med nedsatt funksjonsevne.

Ny § 46-1 Stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne

Det foreslås å innføre et ekstra månedlig stipend til søkere som på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke kan ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen. Se nærmere

begrunnelse for forslaget ovenfor under forslag til ny § 8-7 om utvidet støtteperiode til tolv måneder per undervisningsår.

Størrelsen på det ekstra stipendet foreslås å være kr 3 200 per måned. Med tolv måneders støtteperiode og ekstra månedlig stipend vil den samlede støtten være omtrent på størrelse med to ganger folketrygdens grunnbeløp. Dette antas å være et rimelig grunnlag for livsopphold for studenter som på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke er i stand til å arbeide ved siden av utdanningen.

Studentene må dokumentere at de har en funksjonshemming som gjør at de ikke kan ta arbeid ved siden av studiene. Dokumentasjon kan eksempelvis være fra spesialist eller behandlende lege, og må være basert på en konkret vurdering av den enkeltes mulighet til å arbeide ved siden av utdanningen. Det foreslås ikke å ta inn krav til type dokumentasjon i forskriften, men det vises til Sosial- og helsedirektoratets rundskriv IS-9/2006 om krav i forbindelse med utstedelse av attester, helseerklæringer o.l. De prinsippene som nedfelles der, spesielt de generelle kravene til innhold og kravene til attester/erklæringer som skal brukes i trygdesaker, kan benyttes så langt de passer også ved vurderingen av rettigheter i studiefinansieringsordningen.

Det ekstra stipendet foreslås behovsprøvd mot søkerens likning på samme måte som utdanningsstipendet. Dersom søkeren har inntekt over grensene i forskriften, bør dette også påvirke det ekstra stipendet. Formålet med stipendet anses ikke oppfylt dersom studenten har inntekt, trygdeytelser eller formue som overstiger de fastsatte grensene i tredje del i forskriften.

Forslag til nytt kapittel 46 i forskriftens femte del:

Kapittel 46 Særlige regler for søkere med nedsatt funksjonsevne

Forslag til ny § 46-1 for 2011-2012:

§ 46-1 Stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne

Søkere som dokumenterer at de på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke kan ha lønnet arbeid i tillegg til utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, gis et stipend på kr 3 200 per måned i tillegg til basisstøtten. Se også § 8-7.

Stipendet blir behovsprøvd etter reglene i kapittel 29. Fradrag blir først gjort i stipend etter første ledd, deretter i utdanningsstipend og forsørgerstipend, se § 29-9.

Ny § 46-2 Omgjøring av lån til stipend ved forsinkelse ut over grensen i § 9-2

Alle studenter har rett til støtte i ett år til faglig forsinkelse, og i visse tilfeller gis det også støtte ved forsinkelse i mer enn ett år. I forskriften for 2009-10 ble det innført en bedring i studiefinansieringen for funksjonshemmede ved at rett til støtte ut over ett års forsinkelse ikke lenger var knyttet til om studenten hadde støtte gjennom folketrygden. En student med nedsatt funksjonsevne som blir forsinket i utdanningen på grunn av at

læringsmiljøet ikke er tilpasset funksjonshemmingen, kan etter dagens regler få utdanningsstøtte til forsinkelse i mer enn ett år, og kan også få gjort om lån til utdanningsstipend i forsinkelsesperioden (konverteringsstipend).

Studenter med nedsatt funksjonsevne kan ha problemer med å følge normert progresjon i en utdanning. Deltidsstøtte, dvs. 50, 67 eller 75 pst. av støttesatsen til fulltidsutdanning er lite aktuelt for denne gruppen. Grunnen til det er at de har vanskeligheter med å skaffe seg inntekter ved siden av utdanningen. Dersom studenten mottar full støtte og blir forsinket i utdanningen, kan studenten få innvilget utdanningsstipend på grunn av unntaket fra vilkårene for konvertering, men resten av støttebeløpet til forsinkelsen vil bli gitt som lån. Studenter med nedsatt funksjonsevne vil dermed ha stor risiko for å ende opp med høyere gjeld enn andre studenter som tar samme utdanning. Dersom studenten blir mer enn ett år forsinket, vil han til tross for utvidet rett til konvertering til utdanningsstipend, ende opp med høyere gjeld enn andre studenter på grunn av sin funksjonshemming.

Det foreslås at hele basisstøtten gis som stipend ved forsinkelse i utdanningen ut over ett år når det er dokumentert at forsinkelsen skyldes at forholdene ved lærestedet ikke er tilpasset studentens nedsatte funksjonsevne. Definisjonen av hva som menes med nedsatt funksjonsevne i denne sammenhengen framgår av § 9-3. Hensikten med ordningen er å ikke lånebelaste en gruppe som er forsinket i utdanningen på grunn av nedsatt funksjonsevne og manglende tilpasning ved lærestedet. Det foreslås derfor at støtten ikke behovsprøves mot øvrig inntekt i denne perioden, på samme måte som andre ordninger med fullstipendiering (foreldrestipend, sykestipend og flyktningstipend). Det legges ikke opp til en konkret begrensning for hvor lenge fullstipendiering kan foregå, men at ordningen skal praktiseres restriktivt, på linje med eksisterende unntaksordning ved forsinkelse. Hovedregelen ved forsinkelse i Lånekassen er at det kan gis støtte i inntil et år utover normert tid. Søkere som blir forsinket av særlige årsaker, som sykdom, fødsel eller nedsatt funksjonsevne, kan få støtte til forsinkelse i mer enn ett år. Regelen praktiseres restriktivt, og det stilles strenge krav til dokumentasjon som viser når forsinkelsen er oppstått og hva den skyldes, særlig når samlet forsinkelse overstiger to år. Ordningen skal gjelde studenter som tar utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, dvs høyere utdanning, fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringslova § 3-1 (ungdomsrett). Ordningen skal ikke gjelde studenter som mottar ytelser fra folketrygden som er ment å dekke livsopphold.

Forslag til ny § 46-2 for 2011-2012:

§ 46-2 Stipend ved forsinkelse ut over grensen i § 9-2

Søkere som har rett til støtte etter forskriftens tredje del til forsinkelse ut over grensen i § 9-2 på grunn av dokumentert nedsatt funksjonsevne i studiesituasjonen etter § 9-3, får basisstøtten som stipend. Det er en forutsetning at søkeren ikke mottar støtte gjennom folketrygden som er ment å dekke livsopphold. Stipendet behovsprøves ikke etter kapittel 29.

Sjette del Støtte og ettergivelse for statsborgere fra utviklingsland, land på Vest-Balkan, i Øst-Europa og i Sentral-Asia (kvoteordningen)

Som følge av endringer i utvalget av land som er omfattet av kvoteordningen fra og med undervisningsåret 2011-2012, jf. rundskriv F-12-10 Støtteordningen gjennom Statens lånekasse for utdanning for studenter fra utviklingsland, land på Vest-Balkan, i Øst-Europa og i Sentral-Asia, må ordningens fulle navn justeres.

Kapittel 49 Hvor lang tid det gis støtte

Til § 49-2 Kombinasjon masterutdanning og ph.d.-utdanning

Det foreslås å forskriftsfeste gjeldende praksis med at kvotestudenter som har mottatt støtte i mer enn ett år til masterutdanning, og deretter søker støtte til ph.d.-utdanning innenfor kvoteprogrammet, skal ha rett til støtte i normert tid for utdanningen, innenfor en ramme på fire år, jf § 49-1. Denne tidsrammen for støtte kan utvides med opptil ett år når feltarbeid i hjemlandet inngår i utdanningen. Lånekassens erfaring er at det er usikkerhet blant lærestedene om reglene ved kombinasjon av master- og ph.d.-utdanning. Det vil være hensiktsmessig å ha størst mulig åpenhet om rammene for kombinasjoner av utdanninger under kvoteordningen.

En forutsetning for at Lånekassen skal kunne gi støtte til deler av en utdanning under kvoteordningen, som samlet sett strekker seg over lengre tid enn rammen for maksimal støtte etter § 49-1, er likevel at søkeren dokumenterer at den delen av utdanningen som Lånekassen ikke finansierer, blir finansiert fra annet hold. Dette kan for eksempel være ved stipendiatmidler fra lærestedene.

Gjeldende § 49-2 for 2010-2011:

§ 49-2 Kombinasjon masterutdanning og ph.d.-utdanning

Dersom søkeren planlegger ph.d.-utdanning, gis det bare støtte i ett år på mastergradsnivå.

Forslag til endringer i § 49-2 for 2011-2012:

§ 49-2 Kombinasjon masterutdanning og ph.d.-utdanning

Dersom søkeren planlegger ph.d.-utdanning, gis det bare støtte i ett år på mastergradsnivå. Søker som har mottatt støtte i mer enn ett år til mastergradsutdanning, og deretter blir tatt opp i ph.d.-utdanning under kvoteordningen, kan få støtte til ph.d.-utdanningen i så lang tid som gjenstår innenfor rammene i §§ 49-1, 49-3 og 49-4.

